

Záznam do kroniky obcí SLOVENSKÉ PRAVNO

K A Ľ A M E N O V Á

L I E Š N O

za rok 1988

Kronikárka: Ružena BOHAČÍKOVÁ

Počet strán: 22

Obyvateľstvo

Počet obyvateľov Slovenského Pravna k 31. decembru 1988 je 957, Liešna 76 a Kaľamenovej 78. Počas roka sa do Slovenského Pravna prisťahovalo 18 občanov a odťahovalo 28, z Liešna sa odťahoval 1 a prisťahovali 2, z Kaľamenovej sa odťahovali 6 a 1 sa prisťahoval.

Počas roka sa v Slovenskom Pravne narodili 3 chlapci a 9 dievčat, v Kaľamenovej 1 chlapec a v Liešne 1 dievča. Všetky deti sa narodili zdravé.

V tomto roku zomreli v Slovenskom Pravne 4 ženy vo veku 85, 83, 74, 74 rokov a jedno 3-ročné dievčatko, ktoré sa zadusilo kôstkou z čerešne. Zomreli 4 muži vo veku 89, 87, 80 a 20 rokov. 20-ročný zomrel vo väzení, kde si odpykával trest za krádež. V Kaľamenovej zomrel 89-ročný muž a v Liešne 72-ročná žena.

V Slovenskom Pravne sa v tomto roku začal stavať len jeden rodinný dom a kolaudovaný nebol žiadny.

Zbor pre
občianske
záležitosti
/ ZPOZ /

Členovia Zboru pre občianske záležitosti usporiadali v obradnej miestnosti 19 sobášov, 12 uvítaní do života, 2 rozlúčky s brancami, ktorí odchádzali na základnú vojenskú službu /2 v apríli a 4 v septembri, z toho 1 z Liešna/, 1 sľub iskier a 4 strieborné svadby. Na každom cirkevnom pohrebe sa člen Zboru pre občianske záležitosti príhovorom rozlúčil so zosnulým a dva pohreby pripravili a odbavili sami, teda bez farára. Hovoríme im občianske pohreby.

V októbri usporiadali v spolupráci s miestnou organizáciou Československého Červeného kríža posedenie s dôchodcami v miestnej reštaurácii. V kultúrnom programe sa im predstavil ženský spevokol a ľudový umelec Dušan Pšenčík hrou na fujaru a spevom. Po odovzdaní darčiekov a pohostení ich pán Pšenčík obveseloval hrou na harmoniku, ku ktorej sa postupne všetci pridali svojim spevom. V nejednom oku sa zaleskla slza

dojatia pri spomienke na svoju mladost. Myslím si , že každý odchádzal z tohto podujatia s dobrým pocitom. Pozvaní boli všetci občania 70 a viacroční. Zo Slovenského Pravna bolo pozvaných 66 a prišlo 49, z Kaľamenovej 14, prišlo 8, z Liešna 9 a prišlo 7. Neprítomných navštívili členovia ZPOZu a odovzdali im darčeky.

Plnenie
volebného
programu

Najrozsiahlejšia akcia volebného programu - výstavba domu smútku bola v tomto roku dokončená. Stavalo sa v akcii Z. Bolo treba zabezpečovať pracovníkov aj materiál. Predseda miestneho národného výboru Miroslav Brngál a tajomník Dušan Blaško boli hlavnými organizátormi všetkého a často aj robotníkmi. Pracovitých rúk je v Slovenskom Pravne veľa a po vyhlásení brigády sa vždy zišiel dostatočný počet pracovníkov. Niet jedinej zložky Národného frontu, ktorá by pri hodnotení svojej činnosti nemohla vykázať hodiny odpracované na stavbe. Začiatkom decembra bol dom smútku kolaudovaný s pripomienkou kolaudačnej komisie, že tak precízne urobenú stavbu často nevidia. To nás veľmi teší, lebo je to veľké ocenenie práce našich občanov.

Náklady na stavbu, ktorá má hodnotu 950 tisíc korún činili 779 tisíc. Občania pri nej odpracovali 14 683 brigádnic-kých hodín, z toho bezplatne 11 224. Vnútorný interiér okrem 70 stoličiek a kobercov vkusne doplňuje drevená plastika ľudových umelcov z Oravy otca a syna Rišiaňovcov a svietidlá, ktoré vyrobili miestni občania Jaroslav Kuka a Ján Žilla.

29.decembra bola stavba slávnostne odovzdaná do užívania a prítomní občania si so záujmom prezreli všetky jej priestory. Za vykonanú prácu občanom poďakoval predseda miestneho národného výboru a 24 najpracovitejších prevzalo z rúk poslanca Federálneho zhromaždenia Jána Lichnera diplomy. Za účinnú pomoc pri výstavbe prevzali diplomy aj zástupcovia Jed-

notného roľníckeho družstva Turiec so sídlom v Dubovom, Prevádzkárne Miestneho národného výboru v Slovenskom Pravne, Lesnej správy v Slovenskom Pravne a Štátnych majetkov Diviaky, hospodárstvo Slovenské Pravno.

V septembri sa začalo v akcii Z s oplotením cintorína, ktoré ešte nie je dokončené. V Kaľamenovej začali s oplotením v júni a v jeseni skončili.

V tomto roku pracovníci Prevádzkárne robili vnútornú úpravu budovy miestneho národného výboru. Vydláždili chodbu aj schody a steny obložili drevom. Sokolovňu dali do poriadku zvnútra - vymaľovali, steny obložili drevom /tatranský prúfil/, vybrúsili a bezfarebným lakom natreli parkety, upravili aj bočné priestory a javisko. Teraz sa tomu už dá hovoriť kultúrny stánok. Je potrebné dať do poriadku ešte vonkajší vzhľad.

Keďže požiarna zbrojnica je majetkom miestneho národného výboru, musel financovať aj jej opravu. Pokrývali strechu, vymieňali vodovodné potrubie popraskané mrazom, znižovali prah a upravovali montážnu jamu, lebo dostali nový cisternový voz CAZ 25 na penu a vodu a keďže je iných rozmerov ako predošlý, nezместil sa do garáže.

Pokračovalo sa v generálnej oprave pošty a kaštieľa. Okresný stavebný podnik pokračoval vo výstavbe zdravotného strediska, preto bolo nutné premiestniť predajňu zeleniny a ovocia do nových priestorov. Podnik prenajal neobývaný rodinný dom a upravil ho na predajňu. V novembri sa tam začalo predávať. Je to v ulici pri kaštieli a vedúca predajne konštatuje nižší obrat, lebo je to ďalej od stanovišťa autobusov a cestujúci pri prestupovaní už nestačia odbehnúť na nákup ako predtým.

V hodnote 1 milión 600 tisíc korún bola vybudovaná

a vyasfaltovaná cesta v novej kolónii, otočka pre autobus pri materskej škole a cesta od námestia okolo evanjelického kostola až po most pri štátnych majetkoch.

Hoci kultúrny stánok v našej obci bol vylepšený, treba myslieť na budúcnosť. Výstavba kultúrneho domu bola pojatá do plánu Okresného národného výboru v tejto päťročnici, preto v jeseni za prítomnosti zástupcov okresného aj miestneho národného výboru bol urobený výber staveniska. Je ním priestor vedľa Országhovskej kúrie. Nie je ešte rozhodnuté, či kúria sa využije ako sklad materiálu a potom sa zbúra alebo sa renovuje ako kultúrna pamiatka.

Miestne
kultúrne
stredisko

Riaditeľka Miestneho kultúrneho strediska Božena Kubisová spolu so mnou, teda s kronikárkou obce Ruženou Boháčikovou pripravila besedu nad kronikou spojenú s premietaním farebných diapozitívov založených v dokumentácii ku kronike. 13.februára sa jej zúčastnilo 15 občanov a pracovníčka Múzea Andreja Kmeťa v Martine Daniela Hutková. Beseda sa veľmi páčila, len škoda, že tak málo ľudí si našlo na ňu čas. Besedu ako ukázkové podujatie sme predviedli aj na okresnom školení kronikárov.

Od 1.januára 1988 bol Klub mládeže integrovaný k Miestnemu kultúrnemu stredisku a slávnostne otvorený 5.augusta. Nové stoly, stoličky, koberce a celkový interiér prispel k príjemnej atmosfére, ktorú doplnil hodnotný kultúrny program členov Socialistického zväzu mládeže. Otvorenia sa zúčastnili aj zástupcovia Okresného národného výboru - odboru kultúry v Martine, predseda a tajomník miestneho národného výboru a riaditeľka Miestneho kultúrneho strediska, takže hostí bolo takmer viac ako zväzákov. Škoda, že ich neprilákalo ani také pekné prostredie pripravené na ich činnosť.

Riaditeľka Miestneho kultúrneho strediska zorganizovala 20. októbra tematický večer, na ktorom Ing. Ján Páleš veľmi pútavo rozprával o prírode a kultúrnych pamiatkach Grécka. V lete bol na 2-týždňovom autobusovom zájazde, ktorý poriadal turistický oddiel Závodov ťažkého strojárstva v Martine. Premietol množstvo farebných diapozitívov a dal k nahliadnutiu prinesený propagačný materiál. /viď dokumentáciu - článok v Živote Turca/ Jedinou chybou večera bola malá návštevnosť. Čím upútať ľudí? Je ťažké ich zdvihnúť z pohodlia domovov a televízorov.

Miestna
ľudová
knižnica

Božena Kubisová má na starosti aj miestnu ľudovú knižnicu, ktorá je otvorená každý pondelok od 15.30 do 18.30. V tomto roku pribudlo v knižnici 125 kníh a 149 poškodených alebo zastaralých bolo vyradených. Knižnicu navštevovalo 69 detí do 14 rokov, od 14 do 19 rokov 30 čitateľov a nad 19 rokov 111 čitateľov. Vypožičali si 7 245 kníh, z toho 2 623 detských.

V marci - Mesiaci knihy boli v knižnici žiaci 3.A a 3.B triedy, s ktorými vedúca knižnice besedovala a pre deti zo školskej družiny pripravila besedu o vzniku knihy s použitím obrázkového materiálu. Prostredie v knižnici je príjemné a útulné, kde si čitatelia aj radi posedia.

V celoštátnej súťaži "Budujeme vzornú ľudovú knižnicu" získala naša knižnica titul "Vzorná ľudová knižnica". 8. júna bola Božena Kubisová v Pardubiciach na slávnostnom zasadnutí knihovníkov z celej ČSSR, kde jej bol tento titul odovzdaný. 2 000.- Kčs dostala na nákup kníh do knižnice a 1 000.- Kčs ako osobnú odmenu.

Kinó Žiare

V tomto roku bolo v našom kine odohraných 149 filmových predstavení z plánovaných 160. Z toho bolo 96 večerných,

46 detských a 7 filmov bolo premietnutých pre základnú školu a materské školy aj z okolia. 15 filmov bolo slovenskej produkcie, 30 sovietskej, 65 ostatných socialistických krajín a 39 kapitalistických krajín. Nepremietlo sa 9 filmov pre neúčast' divákov, 12 preto, lebo sa opravovala Sokolovňa a 4 filmy požičovňa neposlala. Celkove na predstaveniach bolo 6 528 divákov, z toho na slovenských filmoch 455 divákov. Ročná tržba bola 20 979.- Kčs. Z príležitosti Medzinárodného dňa detí boli v dopoludňajších hodinách odohrané 4 predstavenia pre žiakov základnej školy a deti z materských škôl aj z Brieštia a Rudna.

Vedúci kina Ján Fontány zorganizoval v auguste "Týždeň atraktívnych filmov", počas ktorého bolo premietnutých 7 filmov s celkovou návštevnosťou 877 divákov. Na zvýšenie návštevnosti bola vyhlásená súťaž o najaktívnejšieho diváka. Teda tí, ktorí navštívili všetky predstavenia boli zaradení do zlosovania a prví traja dostali vecné ceny, ktoré kúpilo Miestne kultúrne stredisko. V Mesiaci československo-sovietskeho priateľstva bol "Týždeň sovietskych filmov". 7 filmov videlo 394 divákov a ešte 3 filmy boli premietnuté pre žiakov základnej školy a deti z materských škôl.

Zväzarm

Členovia Zväzarmu v spolupráci so základnou školou a Telovýchovnou jednotou usporiadali 6.marca Sokolovský pretek brannej zdatnosti, ktorého sa zúčastnilo 38 žiakov 1.-8. ročníka a 15 dorastencov a dospelých. Zápis pretekárov bol v drevenici pri materskej škole medzi 8. a 9.hodinou. Súťažilo sa v behu na lyžiach a žiaci od 5.ročníka, dorastenci a dospelí aj v streľbe z malorážky.

10.apríla sa na námestí konala slávnosť z príležitosti 43.výročia oslobodenia našej obce. Zúčastnili sa jej aj

všetci strelci súťažiaci "O pohár oslobodenia Slovenského Pravna". Na strelnici súťažilo 13 družstiev. 1. miesto získali zväzarmovci z Turian a 2. miesto naši. /viď dokumentáciu/

8. mája sa konali Majstrovstvá Slovenska v motocrosse v triede do 500 ccm. Práce s ich prípravou mali zväzarmovci veľa, ale zvládli to, ako zatiaľ vždy, výborne. V bulettíne, ktorý je založený v dokumentácii sa dočítame o hlavných organizátoroch. Pretekov sa zúčastnilo 40 pretekárov, hoci prevzatých bolo 50 motocyklov. Víťazom sa stal Marián Duchoň z Považskej Bystrice. Súťažilo sa za krásneho slnečného počasia a návštevnosť takmer 3 000 divákov svedčí o dobrej propagácii a popularnosti týchto pretekov.

Telovýchovná
jednota

Na výročnej členskej schôdzi Telovýchovnej jednoty vo februári bol zvolený nový podpredseda Jozef Páleš. Bolo potrebné zvoliť aj nového predsedu, lebo doterajší Pavol Štencel už odmieta túto funkciu vykonávať, ale nenašiel sa kandidát. Tiež si zvolili nového pokladníka Jána Hanusa mladšieho a tajomníka Ing. Zdena Blašku, ale v júni už volili ďalšieho Jaroslava Petráňa, lebo Blaško sa odsťahoval. Problémy majú nielen s funkcionármi, ale aj s futbalom. Posledné miesta tabuľky okresnej súťaže patria vždy našim. /viď dokumentáciu/ Nemajú vraj čas trénovať, preto takéto výsledky.

23. apríla usporiadali tanečnú zábavu v Sokolovni, ktorej sa zúčastnilo 150 ľudí. Vstupné aj s tombolou bolo 20.- Kčs. Za ceny do tomboly zaplatili 500.- Kčs a za hudbu 2 400.- Kčs. V bufete predávali varené víno a nejaké cukríky, čokoládu a malinovku. Tým sa im vlastne podarilo mať 1 700.- Kčs zisku. Po skončení zábavy bolo treba upratať a 5 futbalisti, ktorí celú noc nespali a ráno upratovali, išli poobede na futbalový zápas do Valče. Výsledok 7:0, samozrejme nie pre našich. Inak-

šie to ani dopadnúť nemohlo.

24. júla prebiehal na našom ihrisku futbalový turnaj "Memoriál Ladislava Bročku", ktorého sa zúčastnili mužstvá Pravenca, Blažoviec, Veľkého Čepčína a naši. Putovný pohár získali Blažovce. Naši boli na 2. mieste. To bol v tomto roku aj posledný zápas, v ktorom naši futbalisti zvíťazili. Tréner A mužstva z Malého Čepčína, ktorý mesačne dostával honorár 500.- Kčs odišiel v 2. štvrtroku, lebo odmietol pracovať so zlým kolektívom. Teraz je trénerom Ján Žilla. Po dohode so základnou školou majú každý piatok od 16. do 18. hodiny voľnú telocvičňu futbalisti žiackeho družstva, ktorých trénuje Jozef Páleš, od 18. do 20. tu môžu trénovať dospelí a každú sobotu od 14. do 16. hodiny dorastenci, ktorých trénuje Jozef Sopóci.

V marci zorganizovali členovia výbcru stolnotenisový turnaj, ale nebolo s kým súťažiť. Prišli len 6 športovci z Rudna.

Telovýchovná jednota odkúpila od Stredného odborného poľnohospodárskeho učilišťa v Mošovciach vyradený autobus, ktorý ešte spĺňa technické podmienky. 18 000.- Kčs im naň pokázal Okresný výbor Československej telovýchovnej jednoty v Martine.

Od 1. januára 1988 prešla na základe hospodárskej zmluvy medzi Telovýchovnou jednotou a Miestnym národným výborom v Slovenskom Pravne budova Sokolovne do bezplatného prenájmu a správy miestneho národného výboru na dobu 10 rokov. Urobilo sa to kvôli tomu, aby miestny národný výbor mohol budovu zo svojich prostriedkov opraviť a udržiavať, lebo Telovýchovná jednota nemá na to peniaze.

Slovenský
zväz žien

Miestna organizácia Slovenského zväzu žien usporiadala 13. februára maškarný ples, na ktorom bolo zo 160 prítomn

ných len 8 masiek. Vstupné aj s tombolou bolo 20.- Kčs. Za ceny do tomboly zaplatili 450.- Kčs. 1.cena bola torta, 2. pečené kurča a 3. obložená misa. Za hudbu zaplatili 2 200.- Kčs. V bufete predávali varené víno, cukríky a malinovku. Čistého zisku mali 1 700.- Kčs.

13.marca z príležitostí Medzinárodného dňa žien mali v reštaurácii slávnostnú členskú schôdzu s kultúrnym programom žiakov základnej školy a speváckeho krúžku žien.

V máji bol spevácky krúžok žien na nesúťažnej prehliadke speváckych súborov v Martine, kde každý vedúci bol odmenený krištáľovou vázou.

7.mája bolo 15 žien vysádzať lesné stromčeky, 29. apríla spolu s členmi Československého Červeného kríža brigádovali pri úprave okolia cintorína a v jeseni odpracovali zdarma 80 hodín pri triedičke zemiakov. 13.mája čistili okná, zárubne, dvere a obkladačky v dome smútku /viď dokumentáciu/ a dali si záväzok, že sa budú priebežne starať o čistotu jeho okolia.

Československý
Červený kríž

Miestna organizácia Československého Červeného kríža má 130 členov, takže každý 8. občan je jej členom. Splnili tak požiadavku okresného výboru.

13.marca z príležitosti Medzinárodného dňa žien mali slávnostnú členskú schôdzu v hostinci v novej kolónii s kultúrnym programom žiakov základnej školy.

19.apríla 18 bezpríspevkových darcov krvi odcestovalo osobitným autobusom na odber do Martina. Po návrate dostali obed, ktorý im navarili členky výboru. Miestny rozhlas im vyhrával a MUDr.Galčíková im poďakovala za humánný čin.

Členky Československého Červeného kríža robili zdravotnú službu na Majstrovstvách Slovenska v motocrosse, na

Sokolovskom preteku brannej zdatnosti, na cyklistických pretekoch Slovenské pyreneje, ktoré išli cez našu obec a na okresnej súťaži mladých ~~záchranníkov~~ požiarnikov. K posedeniu s dôchodcami prispeli organizačne a každému venovali vreckovku.

Slovenský
zväz
invalidov

Miestna organizácia Slovenského zväzu invalidov v tomto roku vyzbierala v obci staré železo. Zberné suroviny z Martina si teda prišli po 19 q tohto cenného odpadu. Členovia pri motocrosse odpracovali 260 hodín a na štátnych majetkoch 210 brigádnických hodín.

Socialistický
zväz mládeže

Činnosť mladých v Socialistickom zväze mládeže bola tohto roku slabá. 1.januárom ich klub prešiel pod správu Miestneho kultúrneho strediska. Až do augusta ich činnosť spala. Stihli akurát vylepšiť vnútorný interiér, potom slávnostne svoj klub otvorili, ako som už opísala pri Miestnom kultúrnom stredisku. 2.septembra prijímali nových členov zvláštnym spôsobom, ktorý opísali v príspevku pre Život Turca /viď dokumentáciu/. Vyzeralo to sľubne, ale zase nič moc. Zišli sa tu na niekoľkých diskotékach. Na Silvestra sa opäť zišli vo svojom klube, ale ako nazvať toto stretnutie, ktoré sa nezaobišlo bez alkoholu, veľkého neporiadku, ba dokonca poškodili si aj zariadenie.

V predvečer 1.mája postavili na námestí a tiež pri domoch niekoľkých dievčat máj.

Základná
škola

Počet žiakov základnej školy bol k 1.septembru 1988 len 279. Zo Slovenského Pravna je 117 žiakov a z okolia 162. 1.ročník má len jednu triedu s 24 žiakmi a v ostatných ročníkoch sú počty nízke, okolo 17- 21 žiakov. Vyzerá to, že zanedlho už nebudú paralelné triedy. Na ročníkoch 1. - 4. učí 7 učiteliek, na ročníkoch 5. - 8. 6 učiteliek, 4 učitelia, riaditeľ školy a jeho zástupkyňa. Vedúca pionierskej skupiny pracuje na plný úväzok a v 2 oddeleniach školskej družiny pracujú 2 vychovávateľky. V školskej jedálni pracujú 4 kuchárky a 1 vedúca,

ďalej tu pracuje 5 upratovačiek a 1 kurič a zároveň údržbár.

Žiaci sa zúčastňujú rôznych športových súťaží. Najlepšie bolo 6-členné družstvo žiakov 4.ročníka, ktoré vyhralo obvodné kolo v šplhu na tyči a prví boli aj v okresnom kole.

Sily si boli zmerať najlepší z ročníkov 5. - 8. v Martine v skoku, behu a plávaní. Získali tam 86 bronzových a 17 strieborných odznakov zdatnosti.

Jarné prázdniny trvali od 19. do 28. februára. Boli pri dostatočnej snehovej prikrývke a -4 stupňoch, takže ten názov si nezaslúžia. Deťom to ale vyhovovalo, pretože zimné prázdniny boli bez snehu a teplotami až 6 stupňov nad nulou.

29.februára boli v telocvični oslavy Víťazného februára s kultúrnym programom žiakov a o 18.hodine boli v agitačnom stredisku spojené s plénom miestneho národného výboru a verejnou schôdzou dedinskej organizácie Komunistickej strany Slovenska.

6.mája predpoludním žiaci 5.-8. ročníka besedovali s tejomníkom Zväzu protifašistických bojovníkov Jánom Grígerom. Po skončení besedy sa žiaci celej školy aj s učiteľmi zhromaždili na námestí, kde sa konal spomienkový akt z príležitosti 43. výročia oslobodenia našej vlasti od fašistov. Za zvukov hudby položili žiaci k pomníku padlých kytice kvetov. /viď dokument./

3.novembra dopoludnia sa v telocvični konali oslavy 70.výročia vzniku Československej republiky a 71.výročia Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie a večer v agitačnom stredisku, kde žiaci tiež predviedli kultúrny program.

Každý rok žiaci usilovne zbierajú odpadové suroviny a liečivé rastliny. Tohto roku nazbierali 4 100 kg papiera, 260 kg plodov pagaštanu konského, 161 kg makovic, 97 kg šípok a 5,5 kg liečivých bylín.

8.ročník končilo 12 chlapcov a 21 dievčat. Z nich v septembri nastúpili na stredné odborné školy s maturitou 4 žiaci, na gymnázia 3 žiaci, na stredné odborné učilište 4-ročné 6 žiaci, na stredné odborné učilište 3-ročné 19 žiakov a na vojenskú školu 1 žiak, ktorý v novembri odtiaľ odišiel a študuje na gymnáziu v Turčianskych Tepliciach.

Materská
škola

V materskej škole je v 2 oddeleniach 45 detí. Z príležitosti Medzinárodného dňa žien nacvičili učiteľky s deťmi pekný program, ktorý predviedli svojim mamičkám. V máji boli deti z oddelenia starších na veľmi zaujímavej akcii v Turčianskych Tepliciach. Profesorka gymnázia im predviedla počítač, na ktorom si každé dieťa malo možnosť zahrať počítačovú hru. Deťom sa to veľmi páčilo, veď každé prišlo do kontaktu s počítačom prvýkrát.

Koňom júna usporiadali s rodičmi autobusový zájazd do Bojníc, kde navštívili predovšetkým zoológickú záhradu. To bol darček k Medzinárodnému dňu detí a zároveň rozlúčka s deťmi, ktoré od septembra sa stali žiakmi 1.ročníka základnej školy.

Vo februári počas prevádzky bola celá budova materskej školy zvnútra vymaľovaná a začalo sa s úpravou, lebo je potrebné urobiť výťah na stravu z jedného podlažia na druhé.

Zväz požiарnej
ochrany

Základná organizácia Zväzu požiарnej ochrany má 114 členov, z toho 20 žien. Tohto roku nezasahovali pri žiadnom požiari. Na jar a v jeseni uskutočnili miestne tréningové cvičenie - hasenie obytného domu. 20.marca 8 dvojíc požiарnikov navštívilo každú domácnosť a urobilo preventívnu prehliadku, poučilo o dodržiavaní protipožiарnych opatrení a v každej domácnosti to dali podpísať.

14. a 21.mája bola na ihrisku okresná súťaž mladých požiарnikov, kde súťažilo aj naše družstvo.

V marci - Mesiaci požiarnej ochrany urobili členovia Zboru požiarnej ochrany 5 besied pre žiakov základnej školy na požiarnej zbrojnici a ukázali im aj požiarnu techniku.

Vo februári usporiadali ako obyčajne fašiangovú zábavu s pohostením, ktoré nachystali z potravín nazbieraných pri dopoludňajšom fašiangovaní /viď dokumentáciu/. Takisto požiarnici v Liešne mali fašiangovú zábavu.

Požiarnici pomáhali aj pri výstavbe domu smútku, kde odpracovali 145 brigádnických hodín. Zapojili sa aj do zberu druhotných surovín a odovzdali 1 800 kg starého železa a 6 000 kg skla.

Chovatelia

V tomto roku mali Chovatelia uznaných 7 rozmnožovacích chovov hydiny a do liahne v Martine odovzdali 6 700 vajec. Plemenné kohúty kúpili na krajskom nákupnom trhu v Beluši. Je to predsa len príďaleko a lepšie by im vyhovoval nákup bližšie, kde by si každý chovateľ vybral sám.

Plánovaná dodávka králičieho mäsa pre Branžo Nitra nesplnili, pretože vypukla nákazlivá choroba u králikov a mali obrovský úhyn. V chove oviec majú plemeno cigája a askánske merino, u ktorého vedú aj kontrolu úžitkovosti.

Počas roka usporiadali 3 diskotéky, na ktorých mali vždy veľkú účasť mladých ľudí a teda aj dobrý zisk. Chcú si kúpiť nejaký starší dom, ktorý by im slúžil ako liahneň kurčiat, preto potrebujú peniaze. V tomto roku žiadali Ústredný výbor Chovateľov o pôžičku, ale nepochodili, preto sa musia snažiť a šetriť. Tohto roku neboli preto ani na žiadnom zájazde.

Poľovnícke združenie Holý vrch

13.februára bol zvolený nový deväťčlenný výbor poľovníckeho združenia Holý vrch. Jeho predseda je Dušan Gríger, tajomník Ing.Dušan Lichner, poľovný hospodár Libor Ličko mladší a pokladník Stanislav Sedliačik. Prijali 2 nových členov, tak-

že je ich 31.

Byť poľovníkom neznamena len starať sa o zver a jej odstrel, ale pomáhať aj inde. V tomto roku odpracovali na štátnych majetkoch 216 brigádnických hodín, vysadili 5 000 lesných stromčekov, pri akcii Z, ktorú organizoval miestny národný výbor odpracovali 437 hodín a pri výstavbe strelnice okresného výboru Slovenského poľovníckeho zväzu 160 hodín.

V tomto roku si poľovníci pripomenuli 25.výročie založenia svojej organizácie. 16.júla usporiadali tanečnú zábavu v prírode na tanečnom kole. Návštevnosť bola hojná, dobrého guľášu zo zveriny dostatok, hudba zabávala vynikajúco a chladné počasie zdvihlo tržbu v stánkoch so sudovým vínom.

Poľovnícke združenie sa stara a pravidelne doplňuje 16 krmelcov na objemové krmivo, 5 na jadrové a 30 solníkov. Na zimné prikrmovanie si pripravili 160 q sena a kúpili 140q obilného odpadu.

Okresný výbor Slovenského poľovníckeho zväzu určil plán odstrelu poľovnej zveri, ktorý splnili takto:

srnec	14 kusov	100%
srna	2 "	18%
srnča	1 "	14%
jeleň	11 "	91%
jelenica	10 "	100%
jelienča	8 "	100%
diviak	3 "	100%
diviak -länštiak	13 "	100%
diviača	9 "	50%

Ako vidíme plán odstrelu nespĺnili u každej zveri. Najväčšiu nespokojnosť prejavil výbor s neodržením odstrelu diviačat, pretože diviačia zver sa tu po celý rok zdržuje vo veľkom

množstve, len v čase dozrievania kukurice sa veľká časť stiahne na nitriansku stranu.

Poľovníci ulovili aj 3 holuby hrivnáky, 3 sluky lesné, 20 kačíc divých, 19 líšiek obyčajných, 2 jazvece obyčajné, 1 kunu lesnú, 2 sojky obyčajné, 5 túlavých psov a 5 túlavých mačiek.

Najsilnejšieho jeleňa v tomto roku ulovil Bélo Ličko s bodovou hodnotou 184,76 CIC a najsilnejšieho diviaka Libor Ličko starší s bodovou hodnotou 90,8 CIC.

Na verejné zásobovanie odovzdali 1 999kg zveriny, čím splnili plán dodávky na 101,8% a 1 229 kg rozdelili medzi členov.

Štátne
majetky

Semenársky štátny majetok Diviaky - hospodárstvo Slovenské Pravno dosiahlo v tomto roku tieto hospodárske výsledky:

<u>Plodina</u>	<u>Plán z l HA v q</u>	<u>Skutočnosť</u>
jačmeň ozimný	40	47,60
jačmeň jarný	46,30	42,73
pšenica	49	53,80
peluška	13	14,30
zemiaky	200	184
kukurica	375	449
miešanky jarré	250	279
viacročné krmoviny	300	314
seno z lúk	140	151
seno z pasienkov	75	85
cibuľa	200	123

Dodávky štátu:

<u>Druh</u>	<u>Plán</u>	<u>Skutočnosť</u>
pšenica	11 200 q	11 585 q

jačmeň - osivo	9 000 q	6 300 q
peluška	260 q	265 q
zemiaky	15 850 q	13 835 q
cibuľa	100 q	63 q
mlieko	1 600 000 litrov	1 626 882 lit.
ovčia vlna	1 200 kg	969 kg
ovčí syr	4 000 kg	4 066 kg
hovädzie mäso	1 435 q	1 498 q
bravčové mäso	50 q	86 q
baranie mäso	40 q	57,78q

V auguste sa pracovníci štátnych majetkov sťahovali do novopostavenej 6-bytovky, ktorá má ústredné kúrenie s jednou kotolňou, kde si kúria sami nájomníci podľa dohovoru.

V lete začali stavať v novej kolónii 2 rodinné domy, ktoré budú slúžiť ako byty pre zamestnancov.

V septembri zorganizovali 3-krát zájazd vlastným autobusom na poľnohospodársku výstavu Agrokomplex 88 v Nitre. Autobus bol vždy plne obsadený. 2-krát boli spoločne na vystúpení hudobnej skupiny v Turčianskych Tepliciach.

Prevádzkareň

V tomto roku si Prevádzkareň miestneho národného výboru kúpila zo svojich prostriedkov staršie nákladné auto Škoda 706 za 71 848.- Kčs. Prijali 3 nových zamestnancov - vodiča, murára a pomocného robotníka, takže majú celkove 12 pracovníkov, z toho 2 technicko-hošpodárskych. Občanom zaistujú tieto služby - stavebné práce, autodopravu a 1 pracovník robí vodárenské a kúrenárske práce. Na tento rok mali stanovený plán tržieb na 1 020 000.- Kčs, ktorý prekročili a skutočné tržby mali 1 418 841.- Kčs.

Slovenský zväz ochrancov

16 členov základnej organizácie Slovenského zväzu ochrancov prírody a krajiny má okresným výborom určenú oblasť,

ktorá je pod ich dohľadom. Je to chránený prírodný výtvor - jazierko pri Jazernici, Vyšehrad, lípy pri našom katolíckom kostole a pri dome smútku v Rudne, rašelinisko pri Ivančinej, krajinný priestor Brieštie a rieka Turiec od Dubového po Moškovec.

V apríli odvysielali v miestnom rozhlase reláciu k dňom ochrany prírody. Pri zalesňovaní odpracovali u štátnych lesov 30 brigádnickejých hodín. S lesnou správou spolupracovali v jarných a letných mesiacoch, kde pri ochrannej službe odpracovali 325 hodín. 28. augusta usporiadali spolu s turistickým oddielom Telovýchovnej jednoty už tradičný "Pochoď po stopách Slovenského národného povstania", ktorého sa zúčastnilo 20 ľudí. Ráno pred pochodom položili k pomníku padlých kytice kvetov.

Rôzne

29. augusta sa v agitačnom stredisku zišli predstavitelia obce, poslanci miestneho národného výboru a zástupca okresného národného výboru s občanmi na verejnom plenárnom zasadnutí miestneho národného výboru. Po správach o činnosti a hospodárení sa rozprúdila bohatá diskusia, v ktorej dominoval problém cestovania do zamestnania a späť. Nie je to prvýkrát, čo sa o tom hovorilo. Rána smerom na Martin odchádza o jeden autobus viac ako popoludní, keď sa ľudia vracajú z práce. Vtedy sú autobusy tak preplnené, že niekto to aj vzdá a radšie cestuje diaľkovým spojom, hoci musí platiť plné cestovné. Najhoršie je to v piatok. Po zverejnení príspevku v Živote Turca /viď dokumentácia/, sa problém čiastočne vyriešil. V piatok je pridaný jeden popoludňajší spoj ako výpomoc.

Problémom zdravotných stredísk sa v máji zaoberal okresný národný výbor, kde sa kriticky hovorilo o nevyhovujúcich priestoroch v stomatologických ambulanciách a aj v Slo-

venskom Pravne /viď dokumentáciu/. Nielen priestor, ale aj dĺžka doby, počas ktorej sa neordinuje je nevyhovujúca, lebo ak niekde vypadne lekár, už nám nášho berú. Vyzerá to, akoby dedinská ambulancia mohla stomatológa hocikedy postrádať.

Zásobovanie našej obce rôznym tovarom ja pravidelné, až na to, že mlieko, chlieb a mliečne výrobky vozia v dopoludňajších hodinách, nie zavčas rána. Ale na to sme si už zvykli. Aký plán tržieb na tento rok mali v jednotlivých predajniach a ako ho splnili, vidíme z tejto tabuľky:

<u>Predajne</u>	<u>Plán v Kčs</u>	<u>Skutočnosť</u>
Potraviny - nová kolónia	1 707 000.-	1 762 500.-
Potraviny	2 755 000.-	2 830 400.-
Mäso-údeniny	2 290 000.-	2 346 900.-
Textil	2 100 000.-	2 346 600.-
Liešno - zmiešaný tovar	800 000.-	823 300.-
Zelenina - ovocie	940 000.-	743 000.-
Hostinec	770 000.-	836 600.-
Reštaurácia	2 250 000.-	2 217 400.-

V reštaurácii z toho za jedlo z vlastnej výroby utržili 223 000.- Kčs. Za ubytovanie šoférov na pravidelných autobusových linkách získali 8 400.-Kčs. Vo februári zväčšovali kuchyňu a cez jar pristavili terasu, kde umiestnili stoly so slnečníkmi. Za pekného počasia tam bolo vždy dost hostí. Tiež pristavili sklad tovaru a ešte jednu žumpu.

Takmer v každej druhej domácnosti v Slovenskom Pravne a v každej v Liešne a v Kaľamenovej sa chová prasa, ba v niektorých za rok vychovávajú 2 aj 3. Odstavčatá 8 - 10 kg kupujú na štátnych majetkoch alebo jednotných roľníckych družstvách po 22.- Kčs za 1 kg. Nárok na zakúpenie má len ich pracovník, takže hľadajú sa rôzne "cestičky", aby sa odstavča dostalo do chlie

vika. Obdobie pred Vianocami alebo január až február je čas zakáľačiek. Kláč, muž, ktorý prasa zakole a spracuje, sa musí zjednať zavčasu, lebo tých niekoľko, čo sú v obci, je plne vyťažovaných. Zakáľačka, to je rodiinná udalosť. Pomôcť prídu príbuzní alebo známi. Pri žiadnej zakáľačke nesmie chýbať kapustnica. Je to hustú kapustová polievka, v ktorej sa varí krvavé mäso, kosti, pečienka, ľadvinky a guľky z klobásového mäsa. No záleží už na gazdinej, ako ju dochutí cesnakom, čiernym korením a červenou paprikou, aby bola tak akurát kyslá a chutná. Na prípravu jaderníc sa používajú prevážne krúpy ale aj ryža. V deň zakáľacky sa robí aj tlačienka, hneď aj klobásy, časť mäsa sa dáva do plechovíc, ktoré po uzavretí na špeciálnom stroji sa varia vo vode 2 hodiny. Potom sa schladia v studenej vode a mäso je zakonzervované. Časť slaniny sa pokrája a vytopí sa z nej masť, časť sa spolu s mäsom nasolí a v koryte ešte po zaliatí cesnakovým nálevom sa máča asi 2 týždne. ~~Ďalším zvykom~~ Potom sa udí v domácich udiarňach tiež asi 2 týždne. Je pekným zvykom v deň zakáľacky zaniest príbuzným a susedom zajtanec, čiže kapustnicu, klobásku, jadernice, kúsok varenej podhrdliny a pečienky.

V Slovenskom Pravne je 288 obytných budov, z toho je 247 rodinných domov trvale obývaných a 19 je príležitostne využívaných na rekreačné účely. Zo všetkých obytných domov má 171 ústredné kúrenie. V Kaľamenovej z 29 má 10 domov ústredné kúrenie a v Liešne z 24 domov má 10 ústredné kúrenie.

V Slovenskom Pravne sú už len tri domácnosti, kde chovajú po jednej krave, v Kaľamenovej 8 domácností a v Liešne 4. Kravy sú chované len kvôli mlieku. Niektorí chovatelia kráv vlastnia ešte drevenú dbánku, teda nádobu na mútenie masla. Keď gazdiná nazbiera dostatočné množstvo smotany z kyslého mlieka, v dbánke z nej zmúti maslo. Cmar, ktorý vznikne ako vedľajší

produkt sa konzumuje alebo sa skrmí prasatu.

Náš občan, poslanec Federálneho zhromaždenia, Ján Lichner sa v novembri dožil 70 rokov. Za jeho celoživotnú obetavú prácu pre socializmus mu bolo pri tejto príležitosti odovzdané vysoké štátne vyznamenanie Rad práce. 14. novembra v Bratislave ~~mu~~ mu ho odovzdal súdruh Eutej, úradujúci podpredseda ústredného výboru Národného frontu. 19. novembra bol Ján Lichner slávnostne prijatý v obradnej sieni, kde členovia Zboru pre občianske záležitosti mu poďakovali za doterajšiu prácu odvedenú pre spoločnosť a zablahoželali k Radu práce.

Katastrofálne zemetrasenie v Arménsku otriaslo všetkými a každý občan sa snažil aspoň trškou prispieť na pomoc postihnutým. Občania okrem príspevku na fond pre Arménsko vo svojom zamestnaní, zozbierali ešte 3 500.- Kčs a odoslali na účet A do Prahy.

Vianoce majú stále to zvláštne čaro. Každý sa na ne teší a najviac deti. Prípravy sa začínajú veľkým upratovaním. Potom sa pečú rôzne zákusky, ale niektoré rodiny si ich kúpia v cukrárni alebo na objednávku ich upečú aj v tunajšej reštaurácii. V mnohých rodinách by to ani neboli Vianoce, keby sa nenapiekli oplátky. Cesto sa pripraví deň pred pečením obyčajne v takomto zložení: 0,50 kg hladkej múky, 1 liter mlieka, 2 žĺtka, 18 dag práškového cukru, 1 vanilkový cukor, 2 lyžice medu a 3 lyžice roztopeného masla. Všetka sa dôkladne vymieša. Elektrické kliešte na oplátky sa rozpália, potrujú včelím voskom zabaleným v handričke, na spodnú časť sa naleje lyžica cesta, kliešte sa pomaly stlačia a keď prestane cesto syčať, oplátka je upečená. Ihneď sa natočí na drevený valček a trubička je hotová. Upečenie jednej dávky trvá asi 4 hodiny. Je to ~~prerých~~ pracné, ale veľmi chutné. Elektrické kliešte niekto vlastní a iní si požičiavajú

z katolickej alebo evanjelickej fary za poplatok 5.- Kčs na deň.

Príroda a
počasie

V polovici marca sa v novej kolónii zdržiaval hlucháň obyčajný /*Tetrao urogalus*/, ktorý narobil svojou prítomnosťou na strechách domov, na ihličnatých stromoch blízko cintorína, ba dokonca aj v prázdnom kuríne cez noc veľký rozruch. Opísala som to v článku uverejnenom v Živote Turca /viď dokumentáciu/. Asi po 10-dňovom zdržiavaní sa blízko ľudských obydľí, vrátil sa do prírody a celý rok sa už neobjavil.

6.marca prileteli škovránky poľné /*Alauda arvensis*/, 17.marca trasochvostý biely /*Motacilla alba*/, 18.marca škorce obyčajné /*Sturnus vulgaris*/. 21.apríla priletel na hniezdo na kaštieli jeden bocian biely /*Ciconia ciconia*/ a 25.apríla už som na hniezde pozorovala pár bocianov pri kopulácii. Úspešne vyhniedzili a vyviedli 2 mláďatá.

Orol kráľavý /*Aquila pomarina*/ v oblasti medzi Sokolom a Trhanovskou dolinou hniezdil na pôvodnom hniezde na jedli, ktorá je už celkom suchá. Vyviedli jedno mláďa, ktoré Ladislav Boháčik okružkoval a označil aj krídelnou značkou kvôli vizuálnemu pozorovaniu.

Výr skalný /*Bubo bubo*/ tohto roku násadu mal vo svojom starom hniezde, ale bola zničená a mláďatá teda nevyviedol.

V záhrade Orszaghovskej kúrie rastie viac ako storočný strom ginkyo dvojlaločné /*Ginkyo biloba*/, samčí jedinec. Je potrebné tento cudzokrajný listnatý strom chrániť a dávať pozor, aby sa pri výstavbe kultúrneho domu nepoškodil.

Nový rok sme vítali pri zamračenej oblohe s poprchávaním a 6 stupňoch nad nulou. Celý január bol teplý. Ani raz cez deň či v noci neklesla teplota k bodu mrazu. Vo februári to pokračovalo. 6. a 7.februára bolo až +9stupňov Celzia. Stále poprchávalo. 10.februára o 20.hodine bola takmer letná búrka, ktorá trvala sotva 15 minút. 12.februára pri +3 stupňoch padal hus-

m tý sneh. O dva dni klesla teplota na -3, cez noc nasnežilo dobrých 10 cm a začala zima. Teplota klesala a snežilo ďalej. 20. maraca bolo ešte -7 a snehu vyše pol metra. Už sa zdalo, že zima tak skoro neprestane, ale 21.marca zrazu bolo +8 a jar rýchlo prichádzala. Samozrejme, že jarné práce začali poľnohospodári oneskorene. 25.apríla ráno bolo ešte -4, ale potom už bolo čoraz teplejšie a leto prišlo zavčasu. Bolo veľmi teplé. Napríklad 27. júla teplota v tieni cez deň dosiahla 32 stupňov, o 20. hodine bolo ešte +27 a o 24. hodine +24 stupňov. 16.augusta pred búrkou teplota v tieni dosiahla 35,5 stupňa. Aj jeseň bola teplá a bez dažďa. Teplo bolo až do novembra. 12. sa zrazu ochladilo a už padal prvý sneh, ktorý vydržal takmer do Vianoc. Teploty klesali až na -15 stupňov. Už sme sa tešili, že Štedrý večer bude po mnohých rokoch biely a mrazivý, ale kdeže. 22.decembra už bolo nad nulou a 24.decembra +7 a všade čľapkanica. No "tradičné" Vianoce na blate. Tak isto sme aj silvestrovali.

Zápis do kroniky bol schválený Radou
Miestneho národného výboru v Slovenskom
Pravne dňa 9.marca 1989.

Miestny národný výbor
038 22 SLOVENSKE PRAVNO
okres Martin

